

Hariduse kool

Jüri Ginter

Jyri.Ginter@gmail.com

2022

Meie eesmärgid

- Milleks on vaja vanematekogu ja hoolekogu?
- Millised on õiguslikud tingimused?
- Koosmeel

Ülevaade teemadest

- Hoolekogude hea kogemus Eestis
- Hoolekogu õiguslikud alused
- Hoolekogu rollid
- Vanematekogu või hoolekogu nimel esinemine
-

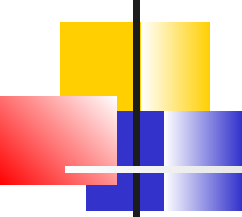
Probleemipüstitus: Millest sõltub kõige rohkem õpilaste areng?

- **Geenidest**
- **Vanematest**
- **Vanavanematest**
- **Õpetajatest**
- **Õppekavast**
- **Õppevahenditest**
- **Tunniplaanist**
- **Kaasõpilastest**
- **Kooli ruumidest**
- **Õpilaste arvust klassis**
- **Klassijuhatajat**
- **Millestki muust? Millest?**

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 73.

Hoolekogu

(1) Hoolekogu on alaliselt tegutsev organ, kelle ülesanne on kooli õpilaste, õpetajate, kooli pidaja, õpilaste vanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide **ühistegevus** õppe ja kasvatuse suunamisel, planeerimisel ja jälgimisel ning õppeks ja kasvatuseks paremate tingimuste loomine.

Hoolekogu pädevus § 73 lg 1¹

- 1) **osaleb** kooli arengukava ettevalmistamisel ning annab selle kohta enne kinnitamist oma arvamuse; (§ 66 lg 2 ... muudatused valmistatakse ette koostöös hoolekogu ...)
- 2) annab arvamuse kooli põhimääruse kehtestamiseks ja muutmiseks;
- 3) annab arvamuse kooli õppekava kehtestamiseks ja muutmiseks, sealhulgas **nõusoleku** muuta käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud korras õppeainete nimistut;
- 4) annab **nõusoleku** suurendada erandjuhul põhikooli õpilaste arvu klassis;

Hoolekogu pädevus (2)

- 5) annab arvamuse kooli vastuvõtu tingimuste ja korra eelnõule;
- 6) annab **nõusoleku** valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud koolivaheaegade muutmiseks;
- 7) annab arvamuse kooli kodukorra kehtestamiseks ja muutmiseks;
- 8) **kehtestab** kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava **konkursi läbiviimise korra**;

Hoolekogu pädevus (3)

- 9) annab arvamuse direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra kohta;
- 10) annab arvamuse munitsipaalkooli eelarve projekti kohta; § 82 lg 10 eelarve kava projekt
- 11) annab arvamuse arenguveestluse korraldamise tingimuste ja korra eelnõu kohta;
- 12) annab arvamuse kooli sisehindamise korra kohta;
- 13) annab arvamuse kooli palgakorralduse põhimõtete kohta;

Hoolekogu pädevus (4)

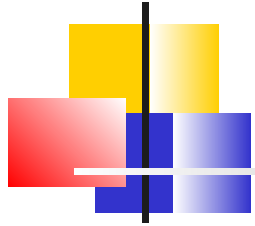
- 14) annab arvamuse õpilaskodu kodukorra kohta;
- 15) annab **hinnangu** huvitegevuse, pikapäevarühma ja õpilaskodu vajaduse ja töökorralduse kohta;
- 16) annab arvamuse kooli ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise kohta;
- 17) täidab teisi seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega talle pandud ülesandeid ning teeb kooli pidajale ettepanekuid kooliga seotud küsimuste paremaks lahendamiseks.

Mujal sätestatud pädevus

- § 21 lg 2 Põhikoolis või selle üksikutes klassides võib kooli **hoolekogu ettepanekul** munitsipaalkoolis valla- või linnavolikogu otsuse alusel ning riigikoolis valdkonna eest vastutava ministri otsuse alusel olla õppekeel mis tahes keel.
- § 21 lg 3 Loa muus keeles toimuvaks õppeks või kakskeelseks õppeks ... **ettepaneku** teeb valla- või linnavolikogule kooli arengukavast lähtudes hoolekogu.

§ 45 lg 3 Direktor korraldab kooli **hädaolukorra lahendamise plaani** väljatöötamise, kaasates vajaduse korral õppenõukogu ja hoolekogu

§ 73 lg 11 Õpilasel ja vanemal on õigus pöörduda kooli hoolekogu poole õpetamist ja kasvatamist puudutavate **vaidlusküsimuste** korral.

Pikapäevarühm

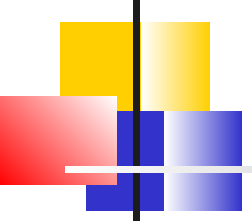

- § 38 lg 1 Hoolekogu **ettepanekul** on kool koostöös kooli pidajaga **kohustatud** korraldama pikapäevarühma moodustamise.
- § 38 lg 2 Pikapäevarühma töö planeerimisel ja korraldamisel lähtutakse hoolekogu **ettepanekutest**,
- § 38 lg 3 Kooli pidaja võib direktori ettepanekul ning hoolekogu **nõusolekul** kehtestada suurema rühma täitumuse ülemise piirnormi.

PGS § 15 lg 5 Põhikooli riiklik õppekava § 15 lg 5

Kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks, kutsealase eelkoolituse või kutseõppe korraldamiseks või eesti keelest erineva õppekeelega põhikoolide valikainete ning lõimitud aine- ja keeleõppe (sealhulgas keelekümbeluse) kasutamiseks võib põhikool kooli **hoolekogu nõusolekul muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut (sealhulgas liita ning ümber kujundada õppeaineid) ning muuta tunnijaotusplaani**, tagades oma kooli õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutamise kooliastmete lõpuks

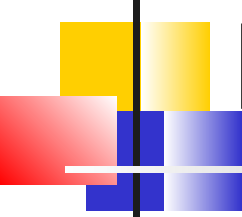

■ Koolis tasuta või tasu eest pakutav **toiduvalik** peab soodustama tervislikku toitumist ning valiku tegemisel arvestatakse kooli **hoolekogu** ja tervisekaitseametnike ning samuti õpilasomavalitsuse **ettepanekuid**.

Tervisekaitse nõuded toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis § 4 lg 7

Sotsiaalministri 15. jaanuari 2008. a määrus nr 8

Hoolekogu esindajad

- Direktori valimisel (ei ole kohustuslik)
- Esindaja võib osaleda õppenõukogu koosolekul (Kooli õppenõukogu ... § 5 lg 6)

Vanematekogu ja hoolekogu esindamine

Hj

Esindamine meedias, komisjonides jm lepitakse eelnevalt kokku

Esindaja saab esitada vaid kokku lepitud seisukohti, kui vastav seisukoht puudub, peab esindaja selgelt täpsustama, et vanematekogu/hoolekogu pole seda teemat arutanud ja ta saab esitada vaid oma isikliku arvamus

Eesmärgid

Linnuke kirja

Auru väljalaskmiseks

Sisuliseks aruteluks

Volituste kestus Saaremaal

(2) Hoolekogu volitused kehtivad hoolekogu koosseisu kehtima hakkamisest kuni uue hoolekogu koosseisu kinnitamiseni.

(3) Hoolekogu liikme volitused lõpevad ennetähtaegselt:

1) hoolekogusse valitud vanema lapse välja arvamisel asutuse laste või õppurite nimekirjast; 2) õpetajate esindajaks valitud pedagoogi töösuhte lõppemisel;

3) õpilaste esindajaks valitud õpilase välja arvamisel kooli õpilaste nimekirjast;

4) asutuse pidaja esindajaks nimetatud vallavalitsuse ametniku teenistusest vabastamisel.

Hoolekogu liikmel on õigus oma volitustest loobuda, esitades kirjaliku teatise hoolekogu esimehele.

Juhtimine Saaremaal

-
- (1) Hoolekogu valib enda hulgast esimehe ja aseesimehe. NB! korda ei ole reguleeritud
  - (2) Hoolekogu juhib ja hoolekogu tööd korraldab hoolekogu esimees, tema äraolekul aseesimees.

Hoolekogu struktuur ning vanemate esindajate valimise ja koosolekute läbiviimise korra otsustamine

---

(3) Kooli või huvikooli juhtkond esitab kehtivale hoolekogule otsustamiseks hoolekogu struktuuri ja ettepaneku kuidas valitakse vanemate esindajad hoolekogusse ning kuidas koosolek(ud) läbi viiakse, pidades silmas võrdse esindatuse ja proportsionaalsuse tagamist. Uue kooli või huvikooli puhul otsustab vanemate esindajate hoolekogusse valimise printsiibi kooli või huvikooli juhtkond.

Koosoleku kokkukutsumine Saaremaal

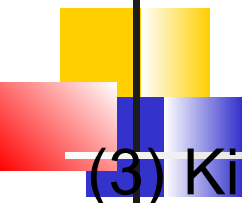

(2) Hoolekogu korralised koosolekud toimuvad õppeaasta kestel vähemalt kord nelja kuu jooksul.

(1) Hoolekogu korralise koosoleku kutsub kokku hoolekogu esimees, tema äraolekul aseesimees. Hoolekogu uue koosseisu esimese koosoleku kutsub kokku direktor.

(2) Korralise koosoleku toimumise aja, koha ja päevakorra teatab koosoleku kokkukutsuja hoolekogu liikmetele kirjalikult vähemalt **kümme tööpäeva enne koosoleku toimumist**. Koosoleku dokumendid edastatakse hoolekogu liikmetele üldjuhul koos koosoleku kutsega, kuid mitte hiljem kui **viis tööpäeva enne koosoleku toimumist**.

Kiireloomuline koosolek Saaremaal

---

(3) Kiireloomuliste küsimuste otsustamiseks kutsub hoolekogu esimees, tema äraolekul aseesimees, omal initsiatiivil või vähemalt kolme hoolekogu liikme nõudmisel või asutuse juhi või vallavalitsuse ettepanekul kokku erakorralise koosoleku hiljemalt **viie tööpäeva jooksul** ettepaneku saamisest.

(4) Erakorralise koosoleku toimumise aja, koha ja päevakorrast **teavitab kokkukutsuja ette vähemalt kolm tööpäeva.**

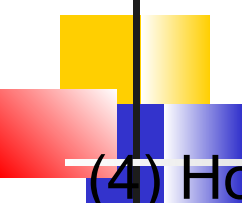
Materjalide ettevalmistamine Saaremaal

(1) Koosoleku päevakorda kavandatud küsimuste ja asjakohaste materjalide eelnevat ettevalmistamist ja tutvustamist korraldab hoolekogu esimees, tema äraolekul aseesimees.

NB! Tähtaega ei ole

Osavõtjad Saaremaal

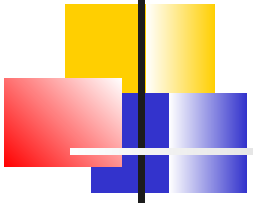
---

(4) Hoolekogul on õigus kaasata oma töösse arutavate küsimuste analüüsimiseks ja eksperthinnangute andmiseks vajadusel isikuid, kes ei kuulu hoolekogu koosseisu.

(5) Hoolekogu koosolekust võivad osa võtta asutuse üle järelevalvet teostavad ametiisikud. Teised isikud võivad hoolekogu koosolekust osa võtta hoolekogu esimehe, tema äraolekul aseesimehe kutsel või loal.

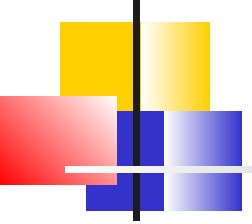
Tööplaan

Õppeaasta esimesel koosolekul kinnitatakse tööplaan.

Hoolekogu otsustusvõime Saaremaal

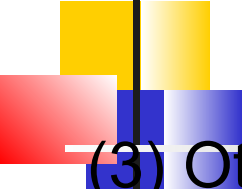

---

(1) Hoolekogu on otsustusvõimeline, kui koosolekust võtab osa vähemalt **pool** hoolekogu liikmetest, sealhulgas esimees või tema äraolekul aseesimees.

(2) Nõutud kvoorumi puudumisel kutsutakse koosolek hiljemalt viie tööpäeva jooksul uuesti kokku.

Elektroniline koosolek Saaremaal

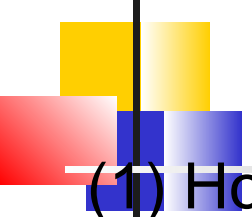

---

(3) Otsuse vastuvõtmiseks koosolekut kokku kutsumata saadab hoolekogu esimees, tema äraolekul aseesimees, kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis hoolekogu liikmetele otsuse eelnõu ja otsuse tegemiseks vajalikud materjalid ning määrab vastamise tähtaja, mis ei või olla lühem kui **viis tööpäeva**.

(4) Otsus loetakse vastuvõetuks, kui otsuse poolt hääletab üle poole hoolekogu liikmetest. Poolt- ja vastuhäälte võrdse arvu korral on otsustavaks hoolekogu esimehe, tema äraolekul aseesimehe hääli. Hoolekogu liige saadab vastuse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Hoolekogu otsuste vastuvõtmine ja täitmine Saaremaal

(1) Hoolekogu otsused võetakse vastu hääletamise teel kohalolijate lihthäälteenamusega. Hääletamine on hoolekogu otsusel avalik või salajane. Poolt-ja vastuhäälte võrdse jagunemise korral on otsustavaks hoolekogu esimehe, tema äraolekul aseesimehe hääl

Protokoll Saaremaal

---

(1) Hoolekogu koosolek protokollitakse ja protokoll vormistatakse hiljemalt 7 päeva jooksul. Protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija.

(2) Koosoleku protokollid märgitakse:

- 1) koosoleku toimumise aeg ja koht;
- 2) koosoleku algus- ja lõpuaeg;
- 3) koosoleku juhataja ja protokollija ees- ja perekonnanimi;
- 4) koosolekust osavõtnud ning koosolekult puudunud hoolekogu liikmete ees- ja perekonnanimed;
- 5) koosolekule kutsutud isikute ees- ja perekonnanimed;
- 6) kinnitatud päevakord;

7) koosolekul sõnavõtnud isikute nimed ja ettepanekud;

---

8) vastuvõetud otsused;

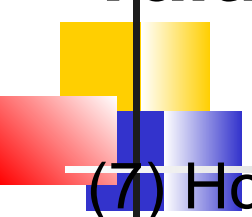
9) hoolekogu esimehe, tema äraolekul aseesimehe ja protokollija allkirjad.

(3) Enne allkirjastamist saadetakse protokoll hoolekogu liikmetele kooskõlastamiseks.

(4) Hoolekogu protokollid koos muude hoolekogu tööd puudutavate dokumentidega säilitatakse vastavalt asutuse asjaajamiskorrale.

(6) Hoolekogu otsused tehakse adressaatidele teatavaks koosoleku protokolliga allkirjastamisele järgneval tööpäeval.

Täitmise kontroll Saaremaal

---

(7) Hoolekogu ettepanekutega arvestamist kontrollib hoolekogu esimees, tema äraolekul aseesimees, ning **teavitab sellest järgmisel koosolekul hoolekogu liikmeid.**

Hoolekogu otsusega mittenõustumine

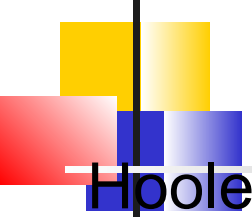
Saaremaal

Hoolekogu otsusega mittenõustumisel või vaidlusküsimuste korral on õpilasel, vanemal või hoolekogu liikmel õigus pöörduda kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmisest asutuse tegevuse üle järelevalvet teostavate asutuste poole otsuse õiguspärasuse kontrollimiseks.

Aruandlus Saaremaal

Hpõlekogu esimees esitab õppeaasta jooksul tehtud töö kirjaliku aruande üks kord aastas vanemate üldkoosolekule ja vallavalitsusele. Aruanne kajastab õppeaasta jooksul tehtud tööd ja plaane uueks õppeaastaks.

NB! Kehtetu

Välja jäänud hoolekogu liikmete õigused

Igal hoolekogu liikmel on õigus esitada küsimusi, avaldada oma arvamust, esineda arutatavates küsimustes selgitustega ning teha otsuse suhtes ettepanekuid.

Hoolekogu erinevad rollid

- **Formaalsus** - sel juhul peaks sellele kulutama võimalikult vähe aega, kvoorumini nõue kaotada
- **Ülevaate saamine direktori tegevusest**
- **Käskjalg**
- **Rahastaja, varustaja.** Aitab leida täiendavaid võimalusi kooli materiaalse olukorra parandamiseks. Enamus lapsevanemaid hoolekogu tegevusest kõrvale, kuna neil pole soovitavaid sidemeid. See roll on mõistlik, kui hoolekogu kõrval tegutseb ka lapsevanemate komitee, mille ülesanne on lapsevanemate huvide esindamine.

Hoolekogu rollid

■ **Kohus, uurija.** Küsitleb lapsi ja õpetajaid ning langetab nende käitumise suhtes otsuseid. Kuna hoolekogu liikmed ei ole üldjuhul pedagoogika ja õigusteaduse asjatundjad, siis ei ole see roll eriti soovitatav.

■ **Nuhk.** Direktori jt kooli töötajate tegevuse pidev jälgimine tekitab liigset stressi. Samuti ei ole selline tegevus otstarbekas tingimustes, kus varem pole kokku lepitud töötajate tööjaotuses ja nende töö soovitud tulemustes (selline kokkulepe puudub aga enamuses koolides).

■ **Timukas.** Ebameeldivate otsuste tegemine, õpilaste, lapsevanemate ja õpetajate peale karjumine jms.

6) Nõustaja v õpetaja

■ **Õpetaja.** Ainult vähestel juhtudel on hoolekogu kompetentne õpetama õpilasi, lapsevanemaid, õpetajaid või direktorit, kuidas nad peaksid käituma.

■ **Nõustaja.** Kuna hoolekogus on esindatud erinevate huvigruppide esindajad, siis suudab hoolekogu anda nõu ja teha ettepanekuid, mille kasutamise otsustab ikkagi nõu saaja (direktor, õpetaja, lapsevanem, õpilasomavalitus, valla- või linnavalitus jt).

7) Jagatud arusaama kujundaja,

sild

■ Kuna esindatud erinevad huvigrupid (vald või linn kui omanik, lapsevanemad, õpetajad ja gümnaasiumis ka õpilased), peaks hoolekogu taotlema, et kõik huvigrupid teadvustaksid ühtemoodi ja adekvaatselt kooli seisundit, tugevusi ja nõrkuseid, väliseid ohte ja võimalusi. Samuti peaks hoolekogus sõnastatama erinevate huvigruppide huvide ühisosa ja kokkulepped osapoolte edasise tegevuse suhtes (mida teeb omanik, õpetajad, lapsevanemad jne). Kokkulepped vormistatakse arengukava, eelarve jm vormis. Kooli töötajad (üks huvigruppe) osutavad tehnilist abi (andmete kogumine, trükkimine, paljundamine, teavitamine jne), kuid ei tegutse hoolekogu asemel eri huvigruppide seostamisel.

Probleemide lahendamise platvorm

Esindab kõiki huvigruppe

Probleemi sõnastamine, ekspertide kaasamine, tegevuste planeerimine sh koolitused ja nõustamine, tulemuste analüüs eelnevalt kokku lepitud kriteeriumide alusel

Võimalikud probleemid: direktori ülekoormus, õpetajate puudus, palju puudumisi, madal õppeedukus, koolikiusamine vms

Vanematekogu roll

On vabatahtlik

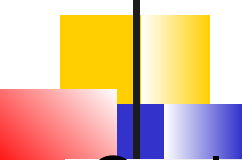
Ei ole seotud riigi reeglitega (suurus, töökord jms)

Partner õppenõukogule ja õpilasesindusele ning vilistlaste kogule, kui see on olema

- Hoolekogu eelnõude läbivaatamine, ettepanekud
- Lapsevanemate koolituse kavandamine
- Lapsevanemate (üld)koosolekute ettevalmistamine ja läbiviimine
- Lapsevanemate ürituste korraldamine
- Lapsevanemate vajaduste ja rahulolu väljaselgitamine
- Lapsevanemate esindajate rotatsiooni korraldamine

Teesid

Osaluse (demokraatia) õppimine ja harjutamine algab koolist (pigem isegi kodust)

Vastutab see, kes otsustab

Juht (leader) kogub õiged inimesed

Tõeline kasu on vastastikune

Jagatud juhtimine võimaldab kaasata rohkem kompetentseid inimesi

Kool on kõigi põlvkondade elukestva õppe keskkond

Vabatahtlik tegevus koolis kujundab uue põlvkonna kodanikud (poliitikud)

Empowering of School Boards Erasmus+ Programme

Allikad

Jüri Ginter. Hea hoolekogu ühendab. Hea kooli käsiraamat. 2017

<https://www.eetika.ee/et/hea-kooli-kasiraamat-hea-hoolekogu-uhendab>

Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129042021012>

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/104112022007>

Saaremaa valla koolieelse lasteasutuse, üldhariduskooli ja huvikooli hoolekogu moodustamise kord ja hoolekogu töökord

<https://www.riigiteataja.ee/akt/419032022027?leiaKehtiv>

Tervisekaitsenõuded toitlustamisele koolieelses lasteasutuses ja koolis

<https://www.riigiteataja.ee/akt/120042012008>

Täna tähelepanu eest!

Kommentaari on teretulnud
Jyri.Ginter@gmail.com